

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2017. – Т. 35-36. – С. 24-31

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2017. – Volume. 35-36. – pp. 24-31

УДК: 378.4.014.24(477.85-25)ЧНУ „1978/2018”

© Тамара Марусик¹

**Становлення і розвиток міжнародного співробітництва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(до 40-річчя від часу започаткування)**

У статті простежено становлення і розвиток міжнародної діяльності як важливої складової інноваційної стратегії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича з часу її започаткування у 1977 р. (перша угода зі Саскачеванським університетом (провінція Саскачеван, Канада) – до останньої з Луанським університетом Ван Си (провінція Анхой, Китай) у жовтні 2017 р.; акцентується увага на необхідності посилення цієї складової, що виступає вагомим фактором інтеграції національної системи освіти у світовий освітній простір та посилення її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг.

Ключові слова

Міжнародне співробітництво, університет, вища освіта, наука, культура, угода, мобільність.

**The creation and development of the international relations cooperation
of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
(devoted to the 40th anniversary since the beginning of the cooperation)**

In this article the author shows the creation and development of the international activity as the important part of the innovative strategy of Yuriy Fedkovych Chernivtsi national University since its beginning in 1977 (the first agreement with University of Saskatchewan (Saskatoon, Canada) – till the latest agreement with the West Anhui University (Lu'an City, China) in October 2017. The author pays the attention to the necessity of improving this part of the innovative strategy as it is the important factor of the integration to the national educational system in the world's educational space and strengthening of its competitiveness in the educational market.

Keywords

International cooperation, University, high education, science, culture, agreement, mobility.

Постановка наукової проблеми. Реалізація курсу України на євроінтеграцію, забезпечення її входження у європейський політичний, економічний і правовий простір зумовлює нагальну потребу у впровадженні європейських норм і стандартів в освіту, науку і культуру, презентацію і поширення власних культурних і науково-технічних надбань, що є можливим лише за наявності тісної співпраці з міжнародним співтовариством. Міжнародна діяльність є важливою складовою інноваційної стратегії сучасних університетів світу. Після здобуття Україною незалежності вищі навчальні заклади України вийшли на новий рівень міжнародного співробітництва, яке з року в рік набирає нових обертів. Все більше країн світу виявляють зацікавлення у налагодженні тісних стосунків в освітній, науковій і культурній сферах.

Серед українських вищих навчальних закладів чільне місце посідає один із найстаріших класичних університетів – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (далі ЧНУ). Університет, який за указом австрійського цісаря Франца Йосифа був заснований у 1875 р., пройшов складний шлях становлення і розвитку у різні історичні періоди. Незважаючи на зміни влади на Буковині (австрійська, румунська, радянська) університет ніколи не втрачав свого національного обличчя. Впродовж півторасторічної історії був, є і залишається центром освіти, науки й духовності буковинського регіону. Напевно невипадково перша міжнародна

¹ Доктор історичних наук, професор, проректор, заслужений діяч науки і техніки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна, Email: t.marusyk@chnu.edu.ua

угода про співробітництво із закордонним вищим навчальним закладом була підписана саме Чернівецьким університетом.

За сорок років міжнародна співпраця ЧНУ набула нових форм. Важливою складовою процесу збагачення світовим, насамперед європейським досвідом стала мобільність викладачів і студентів, яка суттєво впливає на академічну і культурну інтернаціоналізацію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах сьогодення однією із основних складових модернізації вищої освіти України є інноваційний розвиток міжнародної діяльності університетів. У цьому контексті на національному рівні слід виділити Стратегію інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів², на університетському – Концепцію розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича³. Становлення і розвиток міжнародних відносин у ЧНУ досліджували науковці університету В. Ботушанський, В. Макар, Т. Марусик. Чимало цінної інформації щодо дослідження окресленої проблеми сконцентровано у щорічних звітах ректора ЧНУ С. Мельничука та директорів Центрів з міжнародного співробітництва, що діють на базі університету. В них не лише простежується динаміка розвитку основних напрямів міжнародного співробітництва університету із закордонними університетами та науковими інституціями, участь університету в різноманітних програмах і європейських проектах, а й пропонуються інноваційні шляхи розвитку міжнародної діяльності ЧНУ як однієї з основних складових модернізації вищої освіти та підвищення конкурентоспроможності ЧНУ у світовому співтоваристві.

Мета даної статті полягає у необхідності здійснити аналіз становлення і розвитку міжнародного співробітництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича з часу укладення першої угоди до сьогодення.

Виклад основного матеріалу. В умовах культурно-цивілізаційного вибору України повноцінна діяльність сучасних вищих навчальних закладів поряд із наданням ними якісних освітніх послуг, активною науковою діяльністю, вираженою громадянською позицією можлива лише за умови інтернаціоналізації. Реформування і модернізація національної системи освіти, її інтеграція до світового освітнього і наукового простору, посилення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг напряму залежить від сучасних глобалізаційних викликів. Необхідність дотримання зазначених факторів добре усвідомлює професорсько-викладацький колектив і студентство Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, де нині навчається понад 16 тисяч студентів, працює більше 1200 викладачів⁴.

Офіційним днем започаткування міжнародної співпраці університету з навчальними закладами близького і далекого зарубіжжя вважається 5 липня 1977 р. У цей день, рівно 40 років тому, за ініціативи професора Юрія Макара (багаторічного декана історичного факультету, нині завідувача кафедри міжнародних відносин) підписана перша угода про наукову співпрацю із Саскачеванським університетом (провінція Саскачеван, Канада)⁵. Підписання угоди тодішніми ректорами двох університетів – Чернівецького – Костянтином Червінським і Саскачеванського – Робертом Беггом стало подією державного – тодішнього Радянського Союзу – значення, оскільки це була перша у роки побудови «світлого комуністичного майбутнього» угода про співпрацю галузі суспільно-гуманітарних наук з університетом країни «загниваючого капіталізму». Встановлені на той час зв'язки стали своєрідним зразком розвитку наукових і освітніх взаємин двох університетів і сприяли виходу Чернівецького університету на міжнародну арену⁶. Більше того, партнерські взаємини двох університетів переросли у встановлення відносин між

² Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/DF46L00A.html

³ Концепція розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича // www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/.../konz_rozv_12_221.doc

⁴ Звіт ректора ЧНУ Степана Мельничука за 2017 рік. [www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]...](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]...)

⁵ Макар, Ю. (2016). Все розпочалося з пам'ятника Лесі Українці або початок співпраці з Саскачеванським університетом // *Історико-політичні проблеми сучасного світу*: Збірн. наук. праць, Т.33-34, Чернівці, ЧНУ, С.26-34. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, К., Світ успіху, 2005, С.30;

⁶ Крупко, В. (2002). 25 років міжнародної діяльності університету: досягнення і перспективи, *Університетський вісник*, №11-12, С.6.

Чернівцями і Саскатуном (де розташований Саскачеванський університет), які стали містами-побратимами.

Використання певних демократичних зрушень під час горбачовської «перебудови» дало можливість дещо розширити міжнародну співпрацю і укласти угоди з новими науковими партнерами, серед яких варто виділити заокеанський університет м. Лок-Хейвена (США) та найближчого сусіда – Сучавський університет Штефана чел Маре (Румунія).

Без сумніву, нового рівня розвитку міжнародної співпраці набув із здобуттям Україною незалежності, що зумовило розширення географії міжнародних контактів. До вже існуючих долучилися університети Польщі – Ягеллонський університет (м. Краків), Краківська педагогічна Академія, Краківська політехніка імені Тадеуша Костюшка, Свентокшинська політехніка (м. Кельци), Люблінський університет імені Марії-Кюрі Склодовської, Варшавський університет, Вроцлавський університет, Вища гуманістична школа (м. Гданськ), Поморська Академія (м. Слупськ), Жешовський університет; Австрії – університети Клагенфурта і Граца; Німеччини – університети Фрайбурга, Любека і Аугсбурга; Румунії – Ясський університет «Іона Кузи» та ін. Варто зазначити, що ЧНУ першим з українських ВНЗ був прийнятий у члени Національної організації вищих навчальних закладів США «Phi Beta Delta» (1999) та Дунайської ректорської конференції (2000).

Після підписання Україною Болонської декларації українські університети активізували міжнародну діяльність у напрямі збалансованої взаємодії трьох основних компонентів: освіти-науки-інновацій, визначених Лісабонською стратегією і затверджених Європейським Союзом (далі ЄС). Більше того, нова стратегія соціально-економічного розвитку ЄС "Європа 2020", схвалена Європейською Радою навесні 2010 року, акцентувала увагу як на пріоритетності інтелектуального зростання, так і необхідності покращення умов і доступу до фінансування науки та інновацій⁷. Важливою складовою європейської інноваційної системи є формування Європейського дослідницького простору (European Research Area), основне завдання якого полягає у дотриманні свободпереміщення як товарів, послуг і капіталу, так і переміщення дослідників, знань і технологій⁸. Нині можна стверджувати, що конкуренція між розвинутими країнами перетворилася фактично на конкуренцію у сфері науки і технологій. Сучасну економіку переважної більшості країн світу варто характеризувати як економіку навчання (learning economy) або ж економіку, засновану на знаннях (knowledge-based economy), де саме знання виступають вагомим ресурсом розвитку.

Виходячи з цих позицій, міжнародна співпраця університету вийшла на новий рівень. У 2009 р. ЧНУ увійшов до Великої хартії університетів (Magna Charta Universitatum) і набув індивідуального членства у Європейській Асоціації університетів (European University Association)⁹. Звісно, приєднання до таких потужних європейських інституцій сприяло зміцненню авторитету ЧНУ у світовому освітньо-науковому просторі. Нині університет розвиває тісні зв'язки з понад 150 навчальними закладами, науковими і культурними інституціями, різноманітними фондами у 30 країнах світу. Понад 85% кафедр університету різною мірою співпрацюють з іноземними партнерами¹⁰. Позитивним кроком, що суттєво вплинув на активізацію міжнародної співпраці та сприяв посиленню комунікації і становленню прямих контактів з іноземними партнерами стало призначення в інститутах і на факультетах університету заступників директорів/деканів з міжнародної діяльності.

Координатором співпраці виступає відділ міжнародних зв'язків ЧНУ, який виконує функції своєрідного інформаційно-аналітичного центру. Значно розширилися сфери міжнародного співробітництва: членство у міжнародних освітньо-наукових організаціях, укладання дво- та багатосторонніх міжнародних угод із зарубіжними партнерами, участь у спільних проектах,

⁷ EUROPE 2020 A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth Rezhyim dostupu: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%2020007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

⁸ Європейський дослідницький простір: перспективи: Rezhyim dostupu: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=2082>

⁹ Лопатинський Ю. Стан і перспективи міжнародної діяльності // Університетський вісник. – 2010. – №5. – С.2.

¹⁰ Звіт ректора ЧНУ Степана Мельничука за 2017 рік [www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]...](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]...)

конференціях (отримання грантів), публікації у закордонних виданнях, академічна і наукова співпраця із закордонними навчальними закладами та науково-дослідницькими організаціями, встановлення і підтримка зв'язків з дипломатичними представництвами інших держав тощо.

Своєрідними каталізаторами співпраці з зарубіжними партнерами в освітній, науковій і гуманітарній сферах виступають спеціалізовані центри міжнародної співпраці університету, яких нині в університеті працює понад десять. Звісно, діяльність кожного з них залежить як від керівництва центру, так і підтримки його з боку відповідної держави.

Перший центр міжнародних зв'язків – Центр канадських студій імені Рамона Гнатишина, створений у 2005 р. Підвалини до його відкриття були закладені розвитком канадознавчих досліджень, що розпочалися відразу після укладення першої угоди із Саскачеванським університетом¹¹. Нещодавно за ініціативи директора Центру, доцента Віталія Макара і сприяння Посольства Канади в Україні була пролонгована угода із Саскачеванським університетом і досягнуто домовленостей щодо можливості стажування викладачів, навчання студентів і аспірантів за програмами зазначеного університету.

Враховуючи необхідність координації польського напрямку співробітництва (нині підписано понад 20 угод з польськими навчальними і науковими інституціями) за підтримки Чернівецького обласного товариства польської культури ім. А. Міцкевича у 2007 р. створений Центр «Східна школа польських студій імені Антона Кохановського» (директор – доц. Владислав Струтинський). Центр сприяє налагодженню тісної співпраці з польськими ВНЗ, організації літніх і зимових шкіл, магістратури, реалізації різноманітних програм зокрема Mobility Direct, культурно-мистецьких заходів тощо. Так, Центр виступив співорганізатором молодіжного етнографічного проекту «Поляки на Буковині», мистецького фестивалю «Буковинські споткання» тощо. За його безпосередньої участі була підписана угода між Чернівецькою областю і Лодзьким воєводством¹².

Активізації співпраці України і Румунії в історичному, політологічному і культурологічному аспектах сприяє діяльність Центру порівняльної румунської філології імені Григорія Бостана і створеного у 2015 р. Центру румунських студій. За їх сприяння проведено чимало науково-практичних конференцій, круглих столів, поетичних читань, налагоджена тісна співпраця з університетами Сучави, Ясс, Бухаресту, Орадя, підготовлено низку спільних наукових видань тощо. Пріоритетними напрямками діяльності центрів визначено дослідження румунської тематики, зокрема історії і культури, мовознавчих і літературознавчих аспектів, особливостей сучасної політики Румунії, насамперед її взаємин з Україною, передусім у контексті мовних проблем.

Вагому роль у становленні міжнародного співробітництва відіграють і інші Центри, а саме: євроатлантичної інтеграції і безпеки; німецькомовних студій «GEDANKENDACH»; іудаїки; богемістики; славістичних студій, економічних досліджень імені Й. Шумпетера; центр управління об'єктом ЮНЕСКО, інформаційний центр ЄС. Нещодавно відкриті центри німецького права і балтійських студій.

Одним з інноваційних рішень щодо реалізації інтеграційних процесів і підвищення конкурентоспроможності вітчизняних університетів у міжнародному освітньому просторі стало створення міжуніверситетських консорціумів. Їх діяльність дала можливість отримувати фінансування грантових фондів з метою створення того чи іншого консорціуму і відповідно мати високі результати завдяки виконанню спільних освітніх і наукових проектів декількох країн. Так, у 2008 р. ЧНУ вперше долучився до участі у Консорціумі університетів Західної України і Варшавського університету, що зумовило унікальну можливість обміну досвідом студентів і викладачів, надання стипендій, створення спільних наукових студій, видання спільних наукових праць. Активізацію співпраці університету з польськими партнерами¹³. Науковці-гуманітарії (магістри, аспіранти, викладачі) за сприяння та протекції центру «Студії Східної Європи» Варшавського університету у рамках Консорціуму мали змогу отримувати стипендії Польського уряду для молодих науковців¹⁴.

¹¹ Кафедра міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Чернівці, Технодрок, 2017, С.24.

¹² Там само, С.33.

¹³ Скуба, В. (2009). Майбутнє вищої школи – за університетськими консорціумами, *День*, 3 липня.

¹⁴ Marusyk, T. Współpraca Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach z polskimi wyższymi uczelniami oraz instytucjami naukowymi [Text] / Sawczuk, J. // *Partnerstwo Wschodnie: Wielka*

Уже сім років поспіль університет входить до консорціуму університетів Молдови – Румунії – України, у складі якого найближчі партнери Кишинівський і Бельцький (Молдова), Сучавський і Яський (Румунія) університети. Нещодавно чергове засідання відбулося в ЧНУ, оскільки у 2017 р. університет головував у зазначеному Консорціумі. Без сумніву, членство у консорціумах виступає своєрідним каталізатором міжнародної співпраці. Це унікальна можливість запровадження різноманітних програм обміну студентами і викладачами, надання стипендій, організація зимових і літніх шкіл для студентів, створення спільних наукових проектів, проведення конференцій, круглих столів і фестивалів, публікація спільних наукових видань тощо.

Важливу роль у контексті міжнародних обмінів відіграють, започатковані у 2004 р., проекти освітньої програми Європейського Союзу – Еразмус Мундус, що роблять акцент на активізації міжнародної співпраці завдяки підвищенню мобільності студентів, викладачів, науковців європейських університетів і університетів країн Східного партнерства. Без сумніву, мобільність спрямована на збагачення європейським досвідом, що сприяє покращенню якості навчання і дослідженню проблем європейської вищої освіти з метою підсилення академічної і культурної інтернаціоналізації. Цей досвід дає можливість ознайомитись з глобальними тенденціями розвитку європейського простору вищої освіти.

Починаючи з 2011 р. в університеті виконувалося декілька проектів по даній програмі: Car4Com – Розбудова партнерства між університетом та підприємством задля навчання на основі компетентного підходу у Вірменії, Грузії та Україні; CuQ – Кросс-медіа та якісна журналістика. Інновації в університетській освіті журналістів у мережевому суспільстві; EcoBRU – Екологічна освіта для Білорусі, Росії та України; INOTLES – Інноваційне викладання і навчання (у галузі) європейських студій; PICASA – Сприяння інтернаціоналізації вищих навчальних закладів країн східного сусідства через культурно-структурні перетворення (зміни); CABRIOLET – Модельно-орієнтований підхід та інтелектуальна система, заснована на знаннях для співробітництва, що розвивається між освітньо-науковим сектором і промисловістю у сфері електронної та обчислювальної інженерії; EANET – Мережа випускників – підприємців. Більше того, у рамках зазначеної програми на підтримку модернізації системи вищої освіти TEMPUS у 2011 р. стартував трирічний міжнародний проект «Національна система забезпечення якості і взаємної довіри в системі вищої освіти – TRUST», на базі якого був сформований міжнародний консорціум партнерів, до якого увійшли університети Фінляндії, Словаччини, Португалії, Бельгії та України. Приємно констатувати, що серед українських університетів чільне місце посів ЧНУ.

Варто зазначити, що у 2014 році запроваджена нова модифікована програма Євросоюзу ЕРАЗМУС+, що замінила ЕРАЗМУС і TEMPUS і охопила різні галузі гуманітарної складової зокрема освіту, науку, молодіжну політику, спорт. Приємно констатувати, що спільно з університетами-партнерами нині ЧНУ подав 15 заявок за напрямом KA1 і підписав 24 угоди у рамках мобільності студентів і викладачів¹⁵.

В останні роки набуває популярності підготовка студентів-магістрів ЧНУ за навчальними програмами, що передбачають отримання подвійних дипломів. Підписано угоди щодо спільних програм підготовки фахівців з литовським університетом ім. Микола Ромеріоу галузі економіки; польськими: у галузі хімії – з Краківською політехнікою, україністики – Ягелонським університетом, політології – університетом імені Марії Складовської Кюрі, педагогіки і економіки – університетом прикладних наук м. Ченстохова та у галузі комп'ютерних наук – із Сучавським університетом Штефана чел Маре (Румунія).

Активізації міжнародної діяльності сприяє співпраця університету з різноманітними європейськими фондами і організаціями, серед яких варто виділити Німецьку академічну службу обмінів «ДААД», Гете-інститут, Американську програму академічних обмінів імені Фулбрайта, Корпус Миру, Австрійську академічну службу обмінів (ОАД), Католицьку академічну службу обмінів «КААД», Французький культурний центр, Студії Східної Європи. Нещодавно налагоджена активна співпраця з Британською Радою. Лише за два останні роки за підтримки ДААД

szansa Europy; Eastern Partnership: Great chance for Europe – Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. – 2011. – S. 249-257. ISBN 978-83-7205-308-4.

¹⁵ Звіт ректора ЧНУ Степана Мельничука за 2017 рік [www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]...](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]...)

університет спільно з німецькими університетами (м. Фрайбург, Любек, Аугсбург, Регензбург) в рамках програми «Підтримка демократії в Україні» виграв шість проєктів, фінансування яких складало понад 100 тис. євро. Принагідно зазначимо, що студенти і викладачі університету отримують понад 10% від стипендій, виділених Україні за програмами ДААД. Позитивним є той факт, що за сприяння німецьких та австрійських лекторів, які працюють в університеті у рамках зазначених програм проводяться безкоштовні курси німецької мови для викладачів і студентів університету. Читання відповідних курсів забезпечують носії мови з Румунії, Литви і США.

Тісна співпраця поєднує ЧНУ з Фондом Йозефа, Марії і Зденки Главкових (Прага, Чехія), що значно активізувалася після включення архітектурного ансамблю Резиденції митрополитів Буковини і Далмації (з 1956 р. Чернівецький університет) до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО¹⁶. Це єдина зі 150 споруд, спроектованих відомим чеським архітектором Йозефом Главкою, що визнана надбанням людства. Звісно, новий статус позитивно вплинув на міжнародний авторитет університету, який одержав колективне членство в УНК ІКОМОС, три професори – індивідуальні члени цієї поважної інституції. Ректор Степан Мельничук і проректор Тамара Марусик – члени Національної комісії України у справах ЮНЕСКО при МЗС України.

Зміцненню і активізації міжнародної співпраці сприяють партнерські стосунки з посольствами Канади, Польщі, Чехії, Румунії, Австрії, Німеччини, Болгарії, Литви, Словаччини, США, Республіки Молдова та Ізраїлю в Україні, представники яких підтримують творчі починання ЧНУ.

Враховуючи вагомий внесок у налагодження міжнародних взаємин понад двадцять визначних науковців і громадських діячів країн-партнерів удостоєні високого звання «Почесний доктор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»¹⁷, натомість професори ЧНУ Степан Костишин, Микола Ткач і Юрій Макар – почесні професори канадських, польських та румунських університетів. Більше того, професори Степан Костишин визнаний Кембріджським біографічним центром «Людиною року – 2000»¹⁸, Олег Ангельський – єдиний український науковець – лауреат міжнародної премії імені Галілео Галілея.

Підписання Угоди з університетом м. Луань (Китай, 2017)

Підписання Угоди з Поморською академією у Слупську (Польща, 2011)

¹⁶ Марусик, Т. (2012). Колишня резиденція митрополитів Буковини і Далмації (нині Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича): від пам'ятки національного значення – до світового визнання // *Буковинський журнал*, № 1, С.216-224.

¹⁷ Книга Почесних докторів та професорів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (зберігається у ректора ЧНУ).

¹⁸ Романцов, А. (2002). Чернівецькі науковці першими пробрили «залізну завісу», *Свобода слова*, Ч.10, С.5.

5 липня 1977 року. Підписання Угоди про співпрацю між Чернівецьким та Саскачеванським університетами. Сидять ректор **Костянтин Червінський** та президент **Роберт Бегг** (праворуч)

Висновок. Міжнародна співпраця ЧНУ з навчальними закладами, науковими інституціями, різноманітними фондами у галузі освіти, науки, культури, участь у різного роду проектах і конкурсіумах зміцнюється і набуває нових форм відповідно до вимог часу. Реалізація євроінтеграційних прагнень України, забезпечення її входження у європейський політичний, економічний і правовий простір зумовлює нагальну потребу у впровадженні європейських норм і стандартів в освіту, науку і культуру, презентацію і поширення власних культурних і науково-технічних надбань, що є можливим лише за наявності тісної співпраці з міжнародним співтовариством, що цілеспрямовано здійснює ЧНУ. Завдяки успішним напрацюванням та інноваціям у сфері міжнародної діяльності ЧНУ має змогу посилювати свої позиції на освітній арені, звертати на себе увагу інтернаціональної спільноти і, як наслідок, залучати на навчання закордонних абітурієнтів, що, у свою чергу, сприяє підвищенню авторитету університету, модернізації і популяризації його навчальних програм, генерації нових продуктивних ідей.

Список джерел

1. EUROPE 2020 A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth Rezhymdostup: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
2. Marusyk, T. (2011). Współpraca Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach z polskimi wyższymi uczelniami oraz instytucjami naukowymi [Text] / Sawczuk, J. // Partnerstwo Wschodnie: Wielka szansa Europy; Eastern Partnership: Great chance for Europe – Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. – S. 249-257.
3. Європейський дослідницький простір: перспективи: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=2082>
4. Звіт ректора ЧНУ Степана Мельничука за 2017 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]...](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]...)
5. Кафедра міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2017). – Чернівці: Технодрук. – 244 с.
6. Книга Почесних докторів та професорів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (зберігається у ректора ЧНУ).
7. Концепція розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/.../konz_rozv_12_221.doc
8. Крупко, В. (2002). 25 років міжнародної діяльності університету: досягнення і перспективи, *Університетський вісник*, №11-12, С.6-7.
9. Лопатинський, Ю. (2010). Стан і перспективи міжнародної діяльності, *Університетський вісник*, №5, С.2-3.

- 10.Макар, Ю. (2016). Все розпочалося з пам'ятника Лесі Українці або початок співпраці з Саскачеванським університетом, *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, Збірн. наук. праць, Т.33-34, Чернівці, ЧНУ, С.26-34.
- 11.Марусик, Т. (2012). Колишня резиденція митрополитів Буковини і Далмації (нині Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича): від пам'ятки національного значення – до світового визнання, *Буковинський журнал*, № 1, С.216-224.
- 12.Романцов, А. (2002). Чернівецькі науковці першими пробили «залізну завісу», *Свобода слова*, Ч.10, С.5.
- 13.Скуба, В. (2009). Майбутнє вищої школи – за університетськими консорціумами, *День*, 3 липня.
- 14.Комітет з питань освіти і науки. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua>
- 15.Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (2005). – К.: Світ успіху. – 281с.

References

1. EUROP E 2020 A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth Rezhym dostupu: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
2. Marusyk, T. (2011). Współpraca Narodowego Uniwersytetu im. Jurija Fedkowycza w Czerniowcach z polskimi wyższymi uczelniami oraz instytucjami naukowymi [Text] / Sawczuk, J. // Partnerstwo Wschodnie: Wielka szansa Europy; Eastern Partnership: Great chance for Europe – Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. – S. 249-257.
3. Yevropeyskyi doslidnytskyi prostir perspektyvy: [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=2082>
4. Zvit rektora ChNU Stepana Melnychukaza 2017 rik [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id])
5. Kafedra mizhnarodnykh vidnosyn Chernivetskogo natsionalnogo universytetu imeni Yuria Fedkovycha (2017). – Chernivtsi: Tekhnodruk. – 244 с.
6. Knyha Pochesnykh doktoriv ta profesoriv Chernivetskogo natsionalnogo universytetu imeni Yuria Fedkovycha (zberihaietsia u rektora CHNU).
7. Kontseptsiia rozvytku Chernivetskogo natsionalnogo universytetu imeni Yuria Fedkovycha [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/.../konz_rozv_12_221.doc
8. Krupko, V. (2002). 25 rokiv mizhnarodnoi diialnosti universytetu: dosiahnennia ta perspektyvy // *Universytetskyi visnyk*. – №11-12. – S.6-7.
9. Lopatynskyi, Yu. (2010). Stan ta perspektyvy mizhnarodnoi diialnosti // *Universytetskyi visnyk*. – №5. – S.2-3.
- 10.Makar, Yu. (2016). Vse rozpochalosia z pam'iatnyka Lesi Ukrainci abo pochatok spivpratsi z Saskachevanskyim universytetom // *Istoryko-politychni problem suchasnoho svitu: Zbirn. nauk. Prats.* – Т.33-34. – Chernivtsi: CHNU. – S.26-34.
- 11.Marusyk, T. (2012). Kolyshnia rezydentsiia mytropolityv Bukovyny i Dalmatsii (nyni Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yuria Fedkovycha): vid pam'iatky natsionalnoho znachennia – do svitovoho vyznannia // *Bukovynskyi zhurnal*. – №1. – S.216-224.
- 12.Romantsov, A. (2002). Chernivetski naukovtsi pershymy probyly “zaliznu zavisu” // *Svoboda slova*. – ch.10. – S.5.
- 13.Skuba, V. (2009). Maibutnie vyshchoi shkoly – za universytetskyimy konsortsiumamy. – Den. – 3 lipnia.
- 14.Komitet z pytan osvity i nauky. Stratehiia innovatsiinnoho rozvytku Ukrainy na 2010-2020 roky v umovah hlobalizatsiinykh vyklykiv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu:<http://kno.rada.gov.ua>
- 15.Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yuria Fedkovycha (2005). – K.: Svituspihu. – 281 s.